

VILLE BO

tråler i hemmelig

DRAMA I HAVET: Den russiske tråleren «Elektron» (i midten) fotografert i Barentshavet på vei mot russisk farvann under dramaet i oktober i fjor. Til venstre en russisk tråler og til

Av ALF BJARNE JOHNSEN og TOM BAKKELI

I største hemmelighet var en gruppe norske elitesoldater på vei ut i Barentshavet for å borde den russiske tråleren «Elektron».

Men styrken måtte snu fordi deres helikopter ikke ville klare flyturen.

Dette hittil ukjente dramaet i Barentshavet i oktober, som VG kan avsløre i dag, tyder på at myndighetene hadde vilje til å bruke betydelig makt mot den russiske tråleren.

Men Forsvaret maktet ikke å få soldatene helt fram slik at de kunne aksjonere slik man hadde tenkt.

Spesialsoldatene, som trolig kom fra Marinejegerkommandoen i Ramsund, var forberedt på å ta seg om bord og med makt overta kontrollen over «Elektron».

Befri

De skulle også befri de to norske kystvaktinspektørene som ble holdt tilbake på det russiske fartøyet.

Ifølge VGs opplysninger måtte operasjonen avbrytes fordi helikopteret med marinejegerlaget om bord ikke var i stand til å fly så langt ut i Barentshavet.

Kilder i regjeringssystemet bekrefter overfor VG at et lag

med toptrente soldater fra Forsvarets Spesialkommando ble engasjert i «Elektron-saken».

Også politimesteren i Troms, Truls Fyhn, er orientert om den påtenkte, men mislykte aksjonen:

– Jeg er kjent med at marinejegerne var på vei, og at de måtte snu. Jeg vet ikke hvorfor.

Det har vært ulik informasjon om dette. Jeg må bare ta til etterretning at det ikke var mulig å borde under de rådende forhold, sier Fyhn til VG.

Men Forsvarsdepartementet vil hverken bekrefte eller benekte at den hemmelige spesialstyrken ble beordret nordover.

– Generelt kommenterer vi aldri operasjonelle forhold rundt spesialstyrkene, sier statssekretær Espen Barth Eide (Ap) til VG. Regjeringen

Marinejegere måtte snu på grunn av for svakt helikopter

har fått kritikk for at man ikke bordet «Elektron» og tvang fartøyet til norsk havn, slik prosedyren er når Kystvakten har avslørt brudd på fiskeribestemmelsene i verne-sonen rundt Svalbard.

«Elektron» satte i stedet kursen mot russisk territorium.

Først etter fem døgn, da tråleren var tilbake i russisk farvann, ble den oppbrakt av russerne, og de to norske kystvaktinspektørene ble fraktet tilbake til KV «Tromsø».

Myndighetene har fastholdt at det var været og operasjonelle forhold som gjorde at bording var uforsvarlig fordi liv kunne gå tapt.

Dette uttalte utenriksminister Jonas Gahr Støre i et NTB-intervju 22. desember:

«De ønsket å borde båten. Men de anså at kombinasjonen av vær, lys, bølger og sikkerheten til de to norske om bord og, som jeg også har hørt, væremåten til kapteinen, tilsa at det ble slik det ble,» sa utenriksministeren.

Ikke kjent

VGs opplysninger viser imidlertid at Forsvaret var villig til å bruke langt skarpere virkemidler enn det som til nå har vært kjent, for å borde «Elektron».

Etter hva VG forstår, fikk Forsvaret grønt lys fra Regjeringen til å engasjere soldatene, som har ekstrem kompetanse i blant annet bording og kommandoovertagelse av skip, og å fly dem ut til KV «Tromsø».

Men det viste seg å være umulig i det dårlige været. Underveis skal det ha gått opp for helikopterpilotene at de brukte for mye drivstoff til å ta seg fram i den kraftige vinden. Helikopteret var for tungt lastet og hadde for liten drivstoffkapasitet til å klare turen.

Dermed måtte helikopteret med marinejegerne om bord vende tilbake til fastlandet med uforrettet sak.

De seks Lynx-helikoptrene som Kystvakten disponerer, har klare operative begrensninger og kan ikke fly særlig langt med mye vekt. For lengre flygninger må helikoptrene utstyres med en ekstra driv-

Politiet sliter

Norsk politi sliter med å komme videre med sin etterforskning i «Elektron»-saken.

Troms politidistrikt venter fortsatt på svar fra russerne på rettsanmodningen som ble sendt til russiske myndigheter fra Justisdepartementet i desember.

– Vi har bedt om å få avhørt kapteinen og rederen, og foreta et rettslig avhør som kan brukes i en eventuell hovedforhandling i Norge, sier politimester Truls Fyhn i Troms.

